

حوزه اقتصاد شهری

تسهیل و تسریع در رسیدگی و وصول عوارض

شهرداری به عنوان نهاد محلی و مدنی، متولی اصلی اداره امور خدماتی، عمرانی و نوسازی شهری است. با توجه به عدم وابستگی شهرداری‌ها به دولت و بودجه عمومی، بر اساس قانون می‌تواند درآمدهایی را کسب و در امور شهری هزینه نماید.

اجابت کردن خواسته‌های مردم و برآورده کردن نیازهای آن‌ها که به واسطه قانون جزو امور محوله به شهرداری‌هاست نیازمند منابع و پشتوانه‌های قوی مالی است و شهرداری برای پوشش دادن این هزینه‌ها راهی به جز اخذ عوارض و یا به عبارتی اخذ هزینه‌های شهروندی ندارد. در واقع شهرداری برای اینکه بتواند محیط شهری را به محیط و بستر مناسبی برای زندگی، کسب و کار و... تبدیل کند نیاز به اخذ عوارض از شهروندان دارد تا از پس وظایف خود برآمده، نقشش را به درستی ایفا کند و رضایت شهروندان حاصل شود. دلیل اینکه عوارض نقش بسیار مهمی در تأمین منابع مالی شهرداری‌ها دارد این است که شهرداری‌ها سهمی از اعتبارات دولتی ندارند و برای پوشش دادن هزینه‌های مختلف ناگزیر هستند از ردیف‌های درآمدی که قانون برایشان تعیین کرده است استفاده نمایند.

مشارکت‌های مردمی

شهرداری قم در راستای افزایش سهم درآمدهای پایدار و نیز تکریم و جلب رضایت ارباب رجوع و تسهیل و تسریع در رسیدگی و وصول عوارض در طی این سالها گام‌های مؤثری برداشته است که از آن جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. سامانه وصول عوارض خودرو در دفاتر پیشخوان دولت که از مزایای آن می‌توان به مواردی مانند صرفه جویی در زمان و هزینه فرار از ترافیک‌های شهری و آسودگی و راحتی را بیان کرد.

۲. متمرکز کردن کلیه واحدهای تابعه شهرداری از جمله معاونت شهرسازی و معماری، اداره درآمد، خدمات شهری و ... در ساختمان مرکزی شهرداری

۳. تخفیف عوارض و خدمات در جهت تسهیل و تسریع در پرداخت عوارض شهروندان

۴. تقسیط عوارض و خدمات حداکثر تا ۳۶ قسط

۵. چاپ تعرفه‌های عوارض شهرداری، در جهت شفاف‌سازی و تکریم ارباب رجوع

۶. پرداخت عوارض الکترونیک توسط درگاه‌های پرداخت ATM و دستگاه POS و اینترنت

۷. اطلاع‌رسانی گسترده در خصوص پرداخت عوارض و تخفیف‌های فصلی

۸. راه‌اندازی بانه بانک در شهرداری به منظور تسهیل و تسریع در رسیدگی و پرداخت عوارض

۹. امکان پرداخت عوارض نوسازی در کلیه شعب بانک‌های استان و کشور، عابر بانک و اینترنت و پوز

۱۰. اتخاذ سیاست‌های تشویقی و دوره‌ای همچون اهدای هدایا به شهروندان

معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه‌گذاران

یکی از شیوه‌های افزایش سرعت در توسعه اقتصادی، آبادانی و ایجاد اشتغال، جذب سرمایه و سرمایه‌گذاری در شهرهاست. اقتصاددانان بر این ایده هستند که سرمایه به‌منزله موتور محرک رشد و توسعه اقتصادی است و سرمایه‌گذاری برای تداوم رشد اقتصادی در هر کشوری به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه از اهمیت بسزایی برخوردار است. مدیریت شهری به‌منظور سرمایه‌گذاری در شهرها و فراهم آوردن طیف وسیع‌تر و کیفیت بهتری از خدمات اجتماعی و زیرساخت‌های کالبدی و تأمین منابع مالی موردنیاز خود باید از مشارکت مردمی و جذب سرمایه‌های آنان استفاده نماید.

سرمه‌گذاران
جذاب

شهرداری قم نیز در راستای استفاده بهینه از فرصت‌های سرمایه‌گذاری طی سال‌های اخیر اقدامات ذیل را برنامه‌ریزی و اجرا نموده است:

- تهیه کتاب مطالعات اقتصادی بلوک‌های بلوار پیامبر اعظم علیه السلام (۱۸۴ صفحه)
- تهیه کتاب مطالعه فرصت‌های سرمایه‌گذاری شهر قم (۱۰۷ صفحه)
- برگزاری همایش سرمایه‌گذاری با شعار «قم در مسیر توسعه» به منظور شناسایی و جذب سرمایه‌گذار و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان قم (فروردین ۱۳۹۲)
- به‌روزرسانی پرتال حوزه سرمایه‌گذاری در خصوص معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری جهت اطلاع‌رسانی عموم
- ایجاد دفاتر سرمایه‌گذاری در مناطق هشتگانه شهرداری جهت تسهیل روند اداری مباحث جذب سرمایه‌گذاری
- استقبال از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی به منظور دستیابی به تحولات اساسی در زمینه برنامه‌ریزی‌های کلان‌شهری با استفاده از روش‌های مختلف سرمایه‌گذاری و مشارکت
- تسهیل و اثربخش نمودن فعالیت‌های مشارکتی شهروندان و نیز فعالان بخش خصوصی با استفاده از ابزار ایجاد دفاتر جذب و خدمات مشاوره سرمایه‌گذاری استان.
- تمرکز بر سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های فرا منطقه‌ای با توجه به ظرفیت‌ها و قابلیت‌های اقتصادی بین‌المللی شهر قم و نیز پیوندهای عاطفی و مذهبی هم‌وطنان ایرانی و نیز اتباع شیعه سایر کشورها در ارتباط با این استان.
- همکاری با سرمایه‌گذاران در جهت انجام مطالعات مکان‌یابی و امکان‌سنجی فنی، اقتصادی و اجتماعی به منظور تعریف طرح‌های مناسب با حداکثر ارزش افزوده و بازدهی اقتصادی و اجتماعی.
- تخصصی نمودن حوزه‌های کاری در سازمان به منظور تحقق اصل مشتری‌مداری و کوتاه کردن و تسهیل نمودن فرآیند مشارکت و سرمایه‌گذاری پروژه‌های برای جلب رضایتمندی حداکثری متقاضیان سرمایه‌گذاری و مشارکت در پروژه‌ها.
- تعریف طرح‌ها و پروژه‌های مشارکتی پربازده با رعایت طرح‌های بالادستی و ضوابط و مقررات مربوطه.
- شناسایی فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری و بهره‌گیری کامل از آن‌ها در جهت رشد و توسعه پایدار
- استفاده از توان فنی و مدیریتی بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در اجرای پروژه‌های مشارکتی
- مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش‌های مختلف جهت تأمین منافع اجتماعی و توسعه استان
- انجام پروژه‌های عمرانی با مشارکت سرمایه‌گذاران به منظور کاهش معضلات و نظارت بر حسن اجرای آن‌ها

پروژه های شاخص در دست اجرا با مشارکت بخش خصوصی

عنوان پروژه	وضعیت	عرصه (مترمربع)	اعیان (مترمربع)	هزینه اجرا (ریال)	مشارکت کننده
پروژه بزرگ شهید کاظمی	در حال اجرا	۲۶۴۲۵	۲۵۰۰۰	۶۰۰۰	شرکت باریابان مطمئن
مجتمع تجاری سالاریه	در حال اجرا	۴۹۶۴	۴۸۰۰۰	۶۰۰	کیش سازان
مجتمع تجاری، اداری، اقامتی، فرهنگی و درمانی	در حال اجرا	۱۰ بلوک	۳۴۶۴۹	۱۰۰۰	سامان سازان
مجتمع تجاری لوازم بیدکی امام رضا <small>علیه السلام</small>	در حال اجرا	۶/۳۵۸۰	۱۸۲۵۸	۲۷۸	شرکت بلندپایه

آورده شریک	آورده شهرداری	درصد سهم	ارزش ریالی سهم شهرداری	توضیحات / نتایج
تملك ۹۳ پلاك و اجرای پروژه	تملك ۳۴ پلاك	۳۰٪	۱۸۰۰	۱- بازگشایی خیابان اصلی شهید کاظمی ۲- تأمین ۳۰۰۰ پارکینگ در مرکز شهر ۳- احیای بافت فرسوده شهری ۴- حل معضل ترافیک شهری
طراحی و ساخت	زمین و عوارض پروانه	۴۰٪	۱۰۰۰	۱. تأمین سه طبقه پارکینگ در نقطه پرتراфик شهر ۲. ایجاد مرکز خرید منسجم
کلیه هزینه‌های احداث	زمین و عوارض پروانه	۴۰٪	۱۰۰۰	
کلیه هزینه‌های احداث	زمین و عوارض پروانه	۳۰/۲۵٪	۴۰۰	۱. واگذاری سهم شهرداری به عنوان معوض مغازه‌های واقع در خیابان اراک و بازگشایی مسیر ۲. تجمیع و ایجاد بورس قطعات یدکی ۳. کاهش تردد و سفر درون شهری

تأمین منابع مالی

طرح موضوع خودکفایی مالی شهرداری‌ها از یکسو و ضرورت پاسخگویی به مطالبات شهروندان و ارتقای کیفیت زندگی و کیفیت محیط شهری از سوی دیگر سبب می‌شود که شهرداری‌ها همواره در جستجوی راهکارهایی به منظور تأمین مالی با استفاده از شیوه‌های نوین و ارتقای سطح رقابت‌پذیری شهرهای خود به منظور جذب سرمایه‌گذاری بیشتر باشند. این امر سبب توجه بیشتر به اهمیت توسعه روزافزون بازارهای مالی و پولی و ایجاد نظام پایدار و شفاف درآمدی در شهرداری‌ها و نیز نهایتاً افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری در شهرها در استفاده از قابلیت‌ها و پتانسیل‌های بخش خصوصی یا بازارهای مالی شده است. در این خصوص از جمله اقدامات مهمی در مجموعه مدیریت شهری قم انجام گرفته است که از موارد ذیل می‌توان به عنوان مهم‌ترین آن‌ها نام برد:

منابع مالی

ایجاد و توسعه تأسیسات درآمدزا

۱. توسعه و تجهیز معدن و نارچ (شهید مولوی)
۲. تکمیل و تجهیز و راه اندازی کارخانه آسفالت شماره ۱ و ۲
۳. توسعه و تکمیل و تجهیز معادن شن و ماسه
۴. ایجاد کارگاه تولید جدول و بلوک

پیگیری و وصول مطالبات ملی و استانی

بیشتر درآمدهای شهرداری ناشی از عوارض ساختمانی است که مالکین در زمان اخذ پروانه و یا پایان کار و یا نقل و انتقال به شهرداری مراجعه و پرداخت می نمایند؛ لیکن این مهم توسط اکثر ادارات و نهادهای دولتی، آموزشی، نظامی و انتظامی رعایت نمی گردد و شهرداری مطالبات فراوانی از این اماکن دارد و یکی از مهم ترین دلایل عدم تحقق کامل درآمدهای شهرداری، موضوع فوق و عدم تخصیص کامل و به موقع عوارض متعلق به شهرداری، ناشی از اجرای برخی قوانین (مانند عوارض سوخت، جرائم راهنمایی و رانندگی و ...) توسط دولت است.

در حال حاضر آخرین میزان مطالبات شهرداری قم از محل دیون دستگاه های عمومی بالغ بر ۲۷۵۰ میلیارد ریال است.

در این زمینه نیز پیگیری های متعددی برای وصول مطالبات شهرداری از دولت انجام شد که در یک مورد مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال بابت عوارض دینی و حوزوی از محل اعتبارات دولتی در سال ۱۳۹۲ به حساب شهرداری قم واریز گردید.

پرداخت مطالبات بانک ملی مربوط به اوراق مشارکت بلوار پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله

آن‌گونه که خبرگزاری مهر می‌نویسد، «بدهی شهرداری قم بابت اوراق مشارکت بلوار پیامبر اعظم (ص) را می‌توان یکی از مهم‌ترین چالش‌های مالی شهرداری دانست. مسئله‌ای که موضوع بسیاری از مذاکرات شهردار قم و اعضای شورای شهر با دولت، رئیس مجلس شورای اسلامی و حتی مراجع تقلید بوده است. این بدهی موجب ورود سازمان بازرسی به پروژه بلوار پیامبر اعظم (ص) و اقدام قضایی علیه شهردار سابق قم نیز شد.»

در آبان ماه سال ۱۳۸۸ و به منظور تأمین اعتبار اجرای پروژه عظیم بلوار پیامبر اعظم (ص) با همکاری و ضمانت بانک ملی ایران، ۴۰۰۰ میلیارد ریال اوراق مشارکت منتشر شد. با توجه به شرایط خاص پروژه و مقدمات فراهم شده، تمام اوراق ظرف یک هفته به فروش رسید. فروش این اوراق گام بلندی در اجرای طرح بلوار پیامبر اعظم (ص) بود.

بر اساس برنامه‌ریزی‌های انجام شده قرار بود تا پس از سه سال اصل و سود اوراق فروخته شده به مبلغ ۶۵۸۰ میلیارد ریال توسط شهرداری قم به بانک ملی ایران بازپرداخت شود؛ اما بنا به دلایل مختلف انجام این تعهد از توانایی شهرداری قم خارج بود. بسیاری از کارشناسان نقص طرح توجیهی این پروژه را که به بانک ملی ارائه شده بود علت عدم توانایی شهرداری قم در بازپرداخت اوراق مشارکت می‌دانند.

با شروع دوره جدید مدیریت شهری، بازپرداخت اصل و سود این اوراق به یکی از دغدغه‌ها و برنامه‌های اصلی شهرداری قم تبدیل گردید. در این زمینه مذاکرات متعددی از سوی شهردار و اعضای شورای شهر قم با دولت، رئیس مجلس شورای اسلامی و حتی مراجع تقلید انجام شد.

در کنار مذاکره با مسئولان کشوری، جلسات متعددی نیز با مسئولان بانک ملی برگزار شد و از آنجایی که پرداخت نقدی اصل و سود اوراق از عهده شهرداری قم خارج بود، موضوع تهاتر بدهی‌های ناشی از انتشار اوراق مشارکت با املاک و مستغلات شهرداری پیشنهاد گردید.

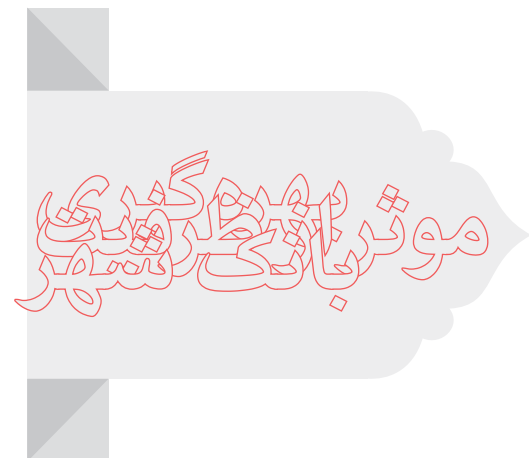
با موافقت مسئولان بانک ملی با پیشنهاد شهرداری قم، مدیرعامل و مدیران ارشد بانک ملی ایران به منظور بازدید از املاک و مستغلات پیشنهادی، در ۲۰ مردادماه سال ۱۳۹۳ به شهر قم سفر و از املاک موردنظر بازدید کردند؛ در پایان این سفر صورت جلسه نحوه اقدام تنظیم و نمایندگان طرفین جهت اجرایی نمودن توافقات معرفی گردیدند تا اقدامات بعدی را برای تسویه حساب شهرداری قم انجام دهند.

بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت بانک شهر

از زمانی که شهرداری‌ها موظف به تأمین بخش عمده‌ای از اعتبارات مورد نیاز برای پوشش هزینه‌های خود شدند و به نوعی خودکفایی را تجربه نمودند، با مشکلات جدی در تأمین نقدینگی و سرمایه روبرو بودند. ظرفیت درآمدهای معمول و جاری شهرداری‌ها، پاسخ‌گوی هزینه‌ها و مخارج شهر نبوده و از سویی توسعه روزافزون شهرها و ایجاد خدمات جدید نیاز به اعتبارات کلان داشت. در نتیجه نظام برنامه‌ریزی مدیریت شهری به سمتی رفت که از ظرفیت سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی برای تحقق و انجام وظایف مدیریت شهری استفاده نماید و در همین راستا شرکت‌های سرمایه‌گذاری و صندوق‌های اعتباری در دل شهرداری‌های کشور پا به عرصه ظهور گذاشتند و با نظر به ضرورت تسهیل در گردش منابع و جلب اعتماد مردم، توجه مدیران و کارشناسان تصمیم‌ساز و سیاست‌گذار به سمت ایجاد مراکز مالی و اعتباری و بانکی جلب گردید.

بانک شهر به‌عنوان یکی از بانک‌های خصوصی ایران که سهامداران عمده آن را شهرداری‌های کلان‌شهرها و سایر شهرداری‌های کشور تشکیل می‌دهند، از سال ۱۳۸۸ (۱۳۸۸/۱۱/۱۷) وارد عرصه پول و بانکداری کشور شد تا بازوی قدرتمندی برای شهرداری‌ها برای توسعه خدمات و عمران و آبادانی شهرهای کشور باشد.

سهامداران اصلی بانک شهر

سهامداران اصلی بانک شهر عبارت‌اند از:

- شهرداری تهران
- شهرداری شیراز
- شرکت تعاونی تولیدی و توزیعی کارکنان شهرداری تهران
- شهرداری اصفهان
- صندوق ذخیره کارکنان شهرداری تهران
- شهرداری مشهد
- شهرداری قم
- شهرداری کرج
- شهرداری اهواز
- شهرداری تبریز
- شهرداری قزوین

همچنین میزان سهام شناور بانک بالغ بر ۳۰٪ هست و عده کثیری از کارکنان واحدهای تابعه شهرداری تهران و کارکنان شهرداری‌های کلان‌شهرها و اشخاص عادی، ترکیب سهامداران معزز بانک شهر را تشکیل می‌دهند^۱

۱. «سهامداران اصلی بانک شهر»، وبسایت رسمی بانک شهر

عضویت شهردار قم در هیئت مدیره بانک شهر

در تمامی مجموعه‌های اقتصادی، وظیفه راهبری و سیاست‌گذاری بر عهده افرادی است که از آن‌ها تحت عنوان هیئت مدیره نام برده می‌شود؛ این افراد غالباً از میان کسانی انتخاب می‌شوند که هم در زمینه فعالیت مؤسسه خبره باشند و هم دارای مهارت‌های فردی و تخصصی موردنیاز باشند تا بتوانند هر چه بیشتر در جهت تأمین منافع سهامداران و دستیابی مؤسسه به اهداف عالی خود گام بردارند.

بر اساس دستورالعمل بانک مرکزی (دستورالعمل احراز و سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره مؤسسات اعتباری) اشخاص پیشنهادی برای تصدی سمت مدیرعامل یا عضو هیئت مدیره مؤسسات اعتباری باید از شرایط عمومی و تخصصی‌ای برخوردار باشند که بخشی از آن به شرح ذیل است:

- دارا بودن حسن شهرت و امانت‌داری؛
- دارا بودن دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در رشته‌های بانکداری، اقتصاد، حقوق، حسابداری، مدیریت و فناوری اطلاعات.
- حداقل ده سال سابقه کار در نظام بانکی برای دوسوم اعضای هیئت مدیره؛
- تسلط به قوانین و مقررات بانکی؛
- تسلط به عملیات تجهیز و تخصیص منابع در بانک‌ها؛
- آشنایی با مدیریت انواع ریسک‌های بانکی؛
- آشنایی با عملیات ارزی بانک‌ها؛
- توانایی تجزیه و تحلیل مسائل اقتصادی؛
- آشنایی با زبان‌های خارجی.

در خردادماه ۱۳۹۳ با انتخاب شهردار قم به عنوان یکی از پنج عضو هیئت مدیره بانک شهر، گام جدیدی در تعاملات میان مدیریت شهری قم و این بانک برداشته شد. لازم به توضیح است که در سه سال گذشته کلان شهرها نمایندگان را برای عضویت در هیئت مدیره این بانک معرفی کرده بودند اما هیچ‌یک به تأیید بانک مرکزی نرسیده بود.

اقتصاد مقاومتی

«اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی‌ها و خصومت‌های شدید می‌تواند تعیین‌کننده‌ی رشد و شکوفایی کشور باشد.» اقتصاد مقاومتی به معنی تشخیص حوزه‌های فشار و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی‌اثر کردن آن تأثیرها و در شرایط آرمانی تبدیل چنین فشارهایی به فرصت است. همچنین برای رسیدن به اقتصاد مقاومتی باید وابستگی‌های خارجی کاهش یابد و بر تولید داخلی کشور و تلاش برای خوداتکایی تأکید گردد.

تعیین سیاست‌های اجرای اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری، فرصتی مغتنم برای همه دستگاه‌های اجرایی به‌ویژه مدیریت شهری برای عبور از مشکلات اقتصادی و مالی است. این فرصت نقشی مهمی در ترسیم سیاست‌های نوین برای ارائه بهترین مدل مدیریت مالی و اقتصادی داشته که شهرداری قم نیز در این بین به‌عنوان نهادی مؤثر در ارائه خدمت به مردم، در تلاش برای اجرای مدیریت مالی و اقتصادی با بهره‌گیری از روحیه اقتصاد مقاومتی است.

اقتصاد
مقاومتی

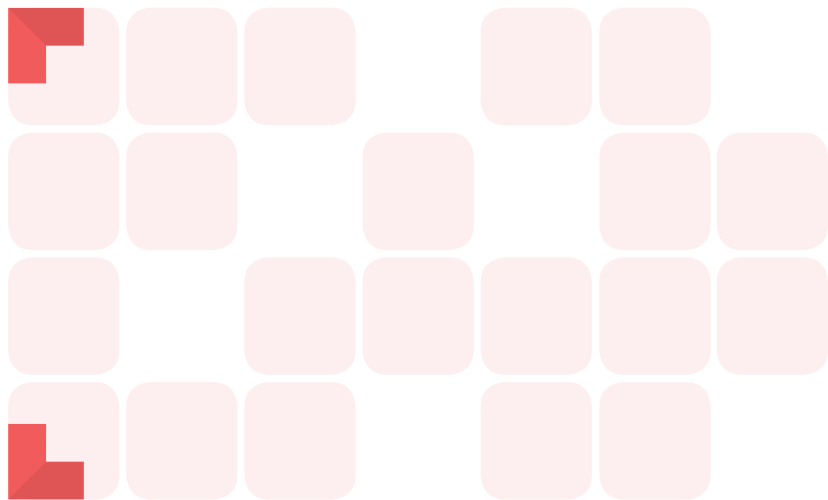
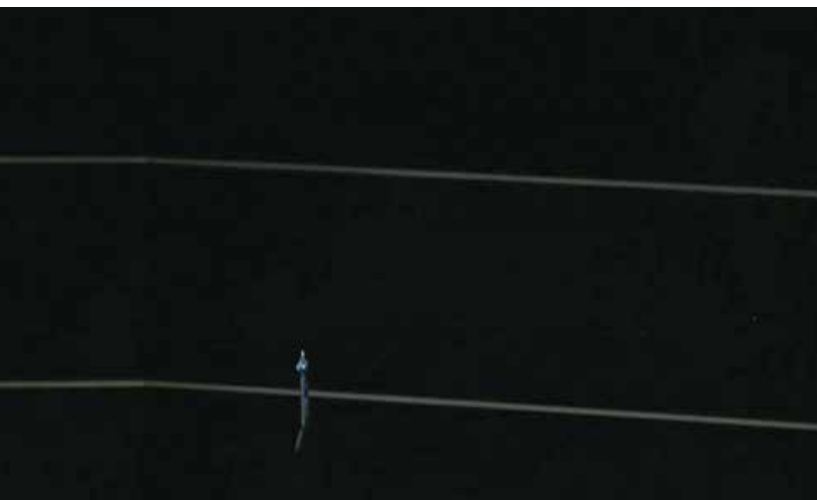
در این زمینه اقدامات متنوع و گسترده‌ای در مجموعه شهرداری قم صورت گرفت که به اختصار به آن‌ها اشاره می‌شود.

- برگزاری همایش گفتمان اقتصاد مقاومتی از منظر دین
- بهره‌برداری از ساختمان مرکزی شهرداری
- خودکفایی در تولید محصولات راهبردی
- تجهیز شهرداری قم به پیشرفته‌ترین کارخانه تولید آسفالت کشور
- بهره‌برداری از معدن تولید شن و ماسه شهید مولوی
- راه‌اندازی کارخانه تولید مصالح سنگی
- راه‌اندازی کارخانه تولید جدول و بلوک
- اجرای پیمان‌ها و پروژه‌های کلان به صورت تهاتری
- خرید اعتباری مصالح
- استفاده بهینه از خدمات کارگاه عمران و موتوری و ایجاد بستر درآمدزایی
- اجرای طرح ممیزی املاک
- بازنگری طرح‌های عمرانی باهدف اولویت‌بندی و کاهش هزینه‌های اجرا
- تشکیل کمیته کاهش هزینه‌ها
- شفاف‌سازی درآمدها و هزینه‌ها با رویکرد شناسایی، ثبت و ایجاد بانک اطلاعاتی از اموال و دارایی‌های شهرداری

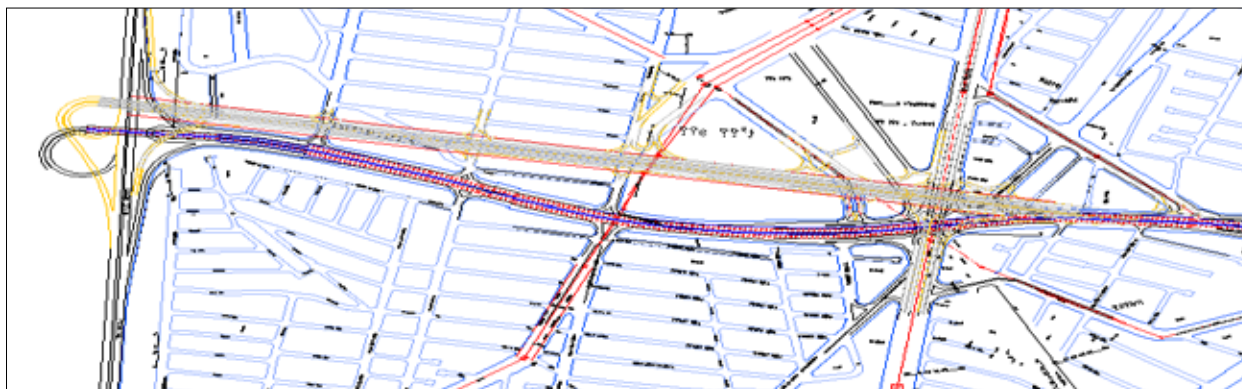
همایش اقتصاد مقاومتی از منظر دین

بازمهندسی پروژه‌های کلان شهری با رویکرد اقتصاد مقاومتی

- اولویت بندی پروژه‌های عمرانی
- کاهش و حذف پروژه‌های غیر اولویت دار
- تمرکز بر روی پروژه‌های اولویت دار مطابق با برنامه‌های راهبردی شهرداری

بازنگری مسیر بلوار جمهوری اسلامی
از میدان امام حسین علیه السلام تا کمربندی امام علی علیه السلام

عنوان پروژه	نتیجه بازنگری طرح	صرفه جویی (میلیارد ریال)	توضیحات / نتایج
۱	کاهش ۶۵۰۰ مترمربع از تملکات پروژه		۱- کاهش هزینه تملک پروژه ۲- افزایش سرعت اجرایی پروژه
۲	کاهش ۳۸۰۰ مترمربع از تملکات پروژه		۱- کاهش هزینه تملک پروژه ۲- افزایش سرعت اجرایی پروژه
۳	حذف هزینه جابجای خط لوله اصلی انتقال آب ۱۴۰۰ میلی متری	۵۰	۱- کاهش هزینه‌های مستقیم طرح و هزینه تملکات ۲- جلوگیری از نارضایتی احتمالی شهروندان به دلیل قطع و یا افت فشار آب در منطقه در هنگام جابجایی خط انتقال آب
۴	کاهش ۱۹۴۰۰ مترمربع از تملکات کنارگذر رمپ ورودی	۳۵۰	
	کاهش در میزان میانگین غرامت هر مترمربع از املاک در مسیر به دلیل تغییر مسیر از ۲۰ متری سواران به بافت فرسوده شهری	۳۵۰	
	برآورد کاهش هزینه‌های اجرایی مستقیم و غیرمستقیم	۱۵۰	۱- تأمین مسیر دسترسی کنارگذر ۲- حفظ خیابان ۲۰ متری سواران به عنوان یک معبر اصلی و پدافند بلوار ۳- اصلاح شکل هندسی مسیر از قوس دار بودن به خط مستقیم ۴- افزایش سرعت اجرای پروژه ۵- احیای بافت‌های فرسوده شهری ۶- کاهش هزینه تملک املاک در مسیر پروژه ۷- کاهش هزینه‌های عمرانی پروژه
جمع	جمع	۹۰۰	صرفه جویی اقتصادی

مراسم نمادین استقبال از ورود کاروان حضرت معصومه علیها السلام به قم

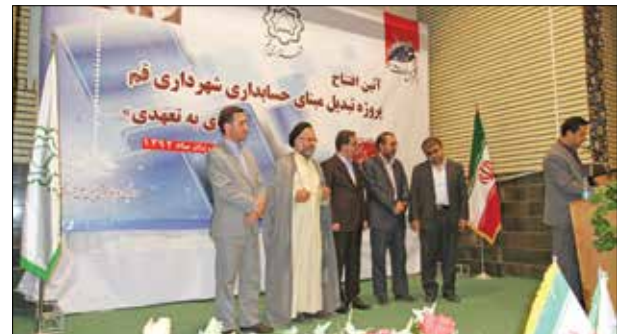

بمقدمه حضرت ائمه اطهار (ع) صلوات الله عليهم اجمعين

تحول نظام بودجه ریزی

نظام بودجه ریزی عملیاتی به عنوان يك نظام مدیریتی برای ارتقای کارایی و اثربخشی مصرف منابع سازمانی مورد توجه جدی دولت‌ها در سطوح ملی و محلی بوده است. در این نظام اعتبارات بودجه‌ای بر مبنای عملکرد واحدهای سازمانی در راستای تولید خروجی‌ها (محصولات و خدمات) یا همان اهداف کوتاه مدت و یا دستیابی به پیامدها و یا همان اهداف بلندمدت، تخصیص می‌یابد و بدین ترتیب سازمان به سمت افزایش شفافیت در نحوه مصرف منابع برای انجام فعالیت‌ها، تولید خروجی‌ها و دستیابی به اهداف و استراتژی‌ها و نیز پاسخگویی بیشتر سوق می‌یابد.

شهرداری‌ها در نظام سلسله مراتبی بخش عمومی در تعداد زیادی از کشورهای پیشرفته به عنوان دولت محلی محسوب گردیده و مؤثرترین نهاد در حیطه تولید و ارائه کالاهای عمومی و خدمات متنوع شهری اعم از حمل و نقل و ترافیک، فضای سبز، پلیس، بهداشت عمومی و ... بوده و مسئولیت سنگینی در تنظیم و اداره امور پیچیده شهر دارند. این نهادها نیز مانند دولت فعالیت‌های مالی و درآمد و هزینه‌های برآوردی خود را در چارچوب و بر اساس بودجه مصوب شورای شهر انجام می‌دهند و لذا بودجه ریزی و روش‌های مختلف مورد استفاده آن نقش بسیار مهم و حیاتی در تحقق اهداف شهرداری دارد. در این وضعیت لزوم استفاده بهتر از درآمدها و تولید و ارائه خدمات بیشتر به ازای هر واحد هزینه، یکی از مؤلفه‌های اساسی در مدیریت منابع مالی شهرداری‌ها گردیده و به عنوان يك پارامتر تعیین کننده در سنجش و ارزیابی کیفی مدیریت به شمار می‌رود. در چند دهه اخیر و در نظریات جدید مدیریت مالی بخش عمومی، کنترل مخارج اهمیت قبلی خود را از دست داده و تأکید بیشتر بر روی سه عنصر توجیه اقتصادی هزینه‌ها، کارایی و اثربخشی منابع مصرفی نقش پررنگ تر و برجسته تری یافته است.

در راستای بند ۳۲ سیاست‌های کلی ابلاغی برنامه پنجم توسعه توسط مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) مبنی بر استقرار بودجه‌ریزی عملیاتی در سازمان‌ها و مؤسسات بخش عمومی و دولتی و پیرو دستور شهردار و پیگیری شورای محترم اسلامی شهر قم، در سال ۱۳۹۳ پیاده‌سازی بودجه‌ریزی عملیاتی در دستور کار شهرداری قرار گرفت و نظام‌نامه پیاده‌سازی بودجه‌ریزی عملیاتی تدوین گردید. امید است با استعانت از پروردگار متعال بتواند در برداشتن این گام متحول‌کننده و پیمودن مسیر پیرچالش آن، سرافراز و سربلند گردد.

بر این اساس اقدامات ذیل در دستور کار شهرداری قم قرار گرفته:

- بررسی و مطالعات جهت استقرار بودجه‌ریزی عملیاتی
- تدوین دستورالعمل‌های تأمین اعتبار
- تمرکز اعتبارات عمرانی جهت تسهیل نظارت و کنترل و کاهش هزینه‌ها
- استانداردسازی ردیف‌های هزینه مطابق با آخرین دستورالعمل‌های ابلاغی سازمان شهرداری‌ها
- شفاف‌سازی هزینه‌ها شامل نحوه پیش‌بینی هزینه با محاسبات تفصیلی در آخرین سطح ممکن
- مستندسازی شامل جمع‌آوری اطلاعات از حوزه‌ها و معاونت‌های مختلف به صورت مستند
- توسعه نرم‌های استاندارد با توجه به تغییرات قوانین بالادستی و همچنین نیازسنجی موارد جدید در شهرداری

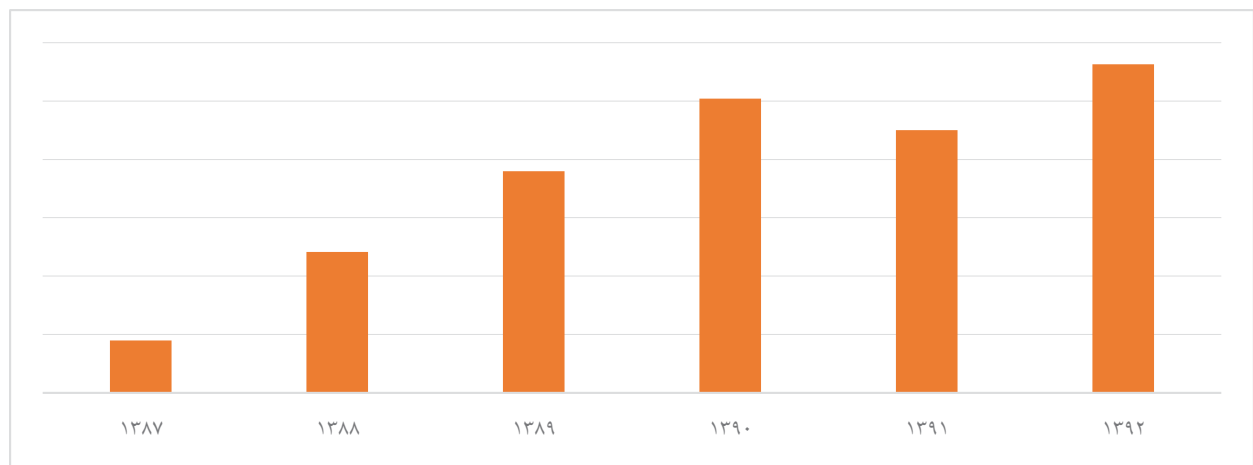
یکی از موضوعات مهمی که در تحول نظام بودجه‌ریزی در دوره جدید مدیریت شهری می‌توان به آن اشاره کرد، تغییر رویکرد محاسبه حقوق و دستمزد کارگران در سهم بودجه جاری شهرداری است؛ تا پیش از این اقدام، حقوق و دستمزد کارگران به‌عنوان یکی از آیتم‌ها به‌صورت نادرست در سهم بودجه عمرانی قرار می‌گرفت و به غلط موجب افزایش بودجه عمرانی می‌شد.

یکی از موضوعات مهمی که در تحول نظام بودجه‌ریزی در دوره جدید مدیریت شهری می‌توان به آن اشاره کرد، تغییر رویکرد محاسبه حقوق و دستمزد کارگران در سهم بودجه جاری شهرداری است؛ تا پیش از این اقدام، حقوق و دستمزد کارگران به‌عنوان یکی از آیتم‌ها به‌صورت نادرست در سهم بودجه عمرانی قرار می‌گرفت و به غلط موجب افزایش بودجه عمرانی می‌شد.

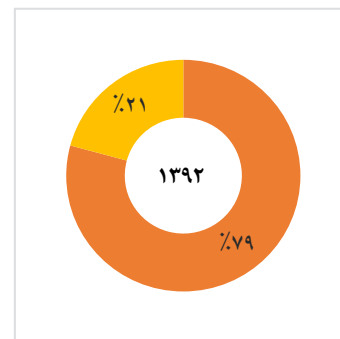
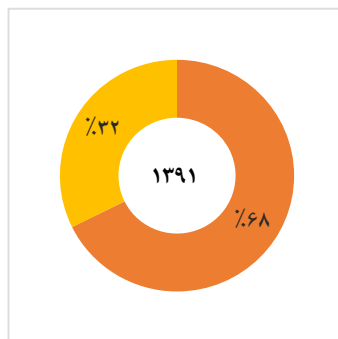
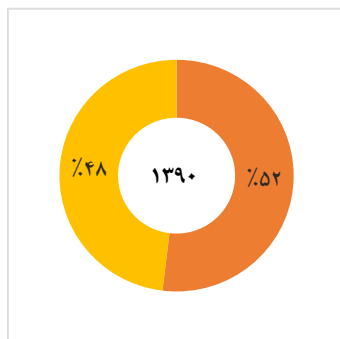
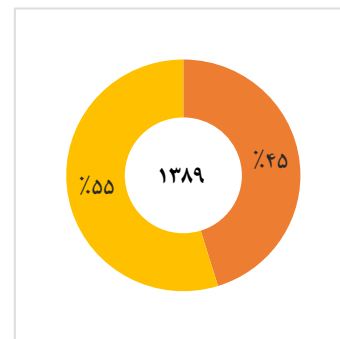
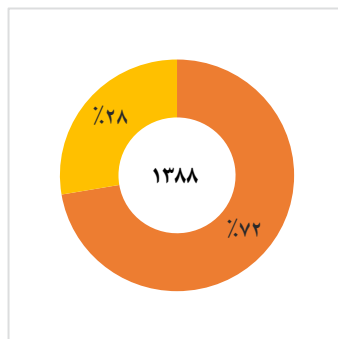
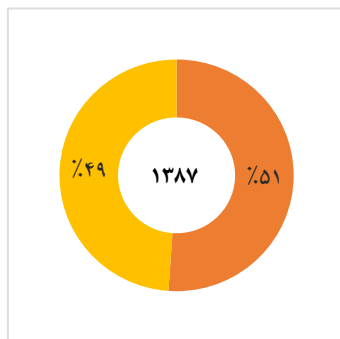
سال	کل بودجه	رشد	وصولی درآمد	درصد رشد وصولی	درصد تحقق به پیش بینی	هزینه عمرانی	سهم	رشد	هزینه جاری	سهم	رشد
۱۳۸۶	۷۶۸,۲۷۸					۳۱۹,۲۲۲	۵۴٪		۲۷۵,۵۳۱	۴۶٪	
۱۳۸۷	۹۰۰,۰۲۱	۱۷٪	۸۷۴,۷۶۱	۱۱٪	۹۷,۱۹٪	۳۷۵,۶۵۷	۵۱٪	۱۸٪	۳۵۹,۳۵۹	۴۹٪	۲۳٪
۱۳۸۸	۲,۴۱۳,۸۰۲	۱۶۸٪	۲,۲۸۲,۲۳۴	۱۶۰,۹۰٪	۹۴,۵۵٪	۱,۳۸۷,۷۴۵	۷۲٪	۲۶۹٪	۵۳۰,۳۹۳	۲۸٪	۳۲٪
۱۳۸۹	۳,۸۰۰,۱۸۴	۵۷٪	۳,۳۰۷,۰۳۰	۴۴,۹۰٪	۸۷,۰۲٪	۱,۴۵۷,۵۶۱	۴۵٪	۵٪	۱,۷۶۶,۲۲۳	۵۵٪	۷۰٪
۱۳۹۰	۵,۰۴۰,۰۰۰	۳۳٪	۳,۸۸۶,۲۱۴	۱۷,۵۱٪	۷۷,۱۱٪	۱,۵۱۱,۷۳۵	۵۲٪	۴٪	۱,۳۹۹,۹۰۰	۴۸٪	۲۶-٪
۱۳۹۱	۴,۵۰۰,۰۰۰	۱۱-٪	۴,۳۳۹,۶۸۲	۱۱,۶۷٪	۹۶,۴۴٪	۲,۴۴۱,۱۹۶	۶۸٪	۶۱٪	۱,۱۶۵,۶۵۴	۳۲٪	۲۰-٪
۱۳۹۲	۵,۶۳۰,۰۰۰	۲۵٪	۶,۲۲۰,۴۱۰	۴۳,۳۴٪	۱۱۰,۴۹٪	۴,۴۵۸,۵۶۵	۸۲٪	۸۳٪	۱,۰۰۷,۰۴	۱۸٪	۱۶-٪

اوراق مشارکت بلوار پیامبر اعظم علیه السلام، تاریخ انتشار ۱۳۸۸/۰۸/۰۲، مدت سه ساله، نرخ سود ۱۶ درصد، تاریخ سررسید ۱۳۹۱/۰۸/۰۲، میزان بدهی به بانک (اصل و سود اوراق) ۶۵۸۰ میلیارد ریال
اوراق مشارکت طرح فاز ۵ عمارياسر، مبلغ ۱۵۰۰ میلیارد ریال، تاریخ انتشار ۱۳۸۹/۱۰/۰۲، مدت ۴ سال، سررسید ۱۳۹۳/۱۰/۰۲، میزان بدهی به بانک (بخشی از اصل اوراق + سود اوراق) ۱۲۰۰ میلیارد ریال

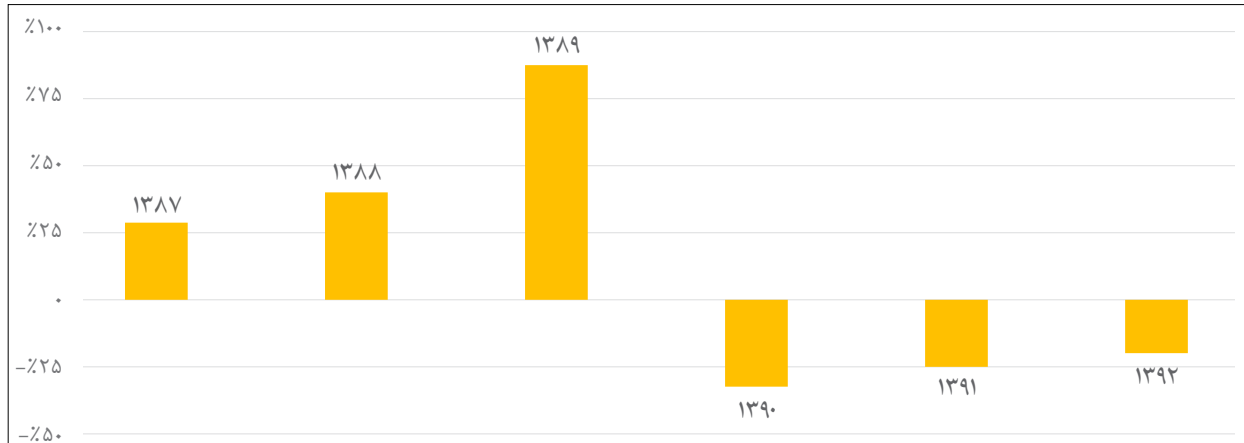
نمودار رشد بودجه کل شهرداری قم طی سال های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲

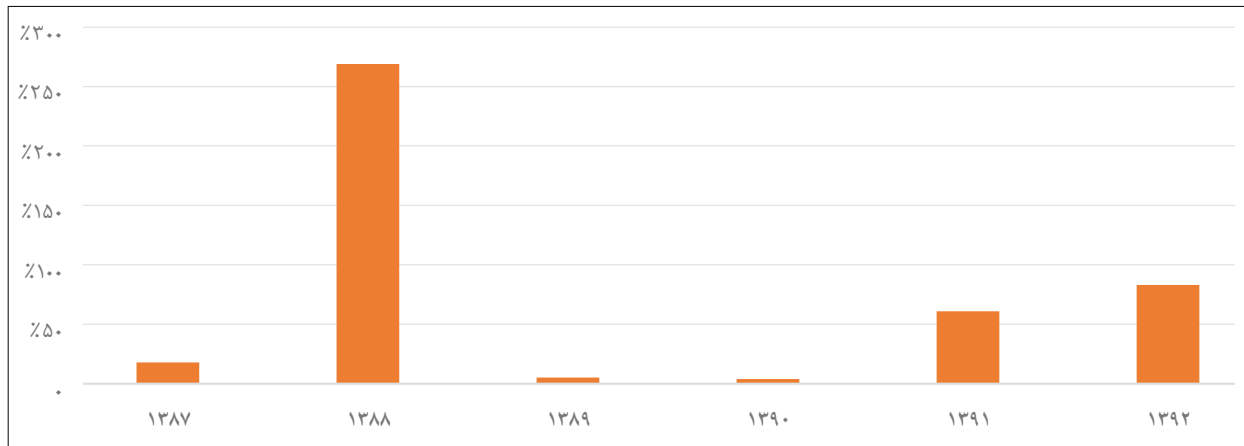
سهم هزینه های عمرانی و هزینه های جاری از بودجه های سالیانه طی سال های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲

نمودار رشد بودجه جاری شهرداری قم طی سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳

نمودار رشد بودجه عمرانی شهرداری قم طی سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳

رشد ناگهانی بودجه عمرانی طی سال ۱۳۸۸، مربوط به پروژه بلوار پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله است که از محل ۴ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت مربوط به این طرح تأمین گردیده است.

بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت‌های بخش خصوصی

خصوصی‌سازی به‌عنوان راه‌کاری برای افزایش کارایی و کاهش هزینه‌های عمومی و توانمندسازی بخش غیردولتی یکی از شاخص‌های اصلی اقتصاد مقاومتی است. از جمله مزایایی که خصوصی‌سازی خدمات در شهرداری‌ها در پی دارد، عبارت‌اند از:

- منطقی کردن ساختار اداری
- ارزان‌تر شدن خدمات‌دهی
- سهولت و سرعت در خدمات‌رسانی
- تجهیز منابع مالی
- استفاده کارآمد از تخصص‌های موجود
- ایجاد انگیزه برای بهبود خدمات
- افزایش کارایی و اثربخشی
- فعال کردن بخش‌های راکد اقتصادی

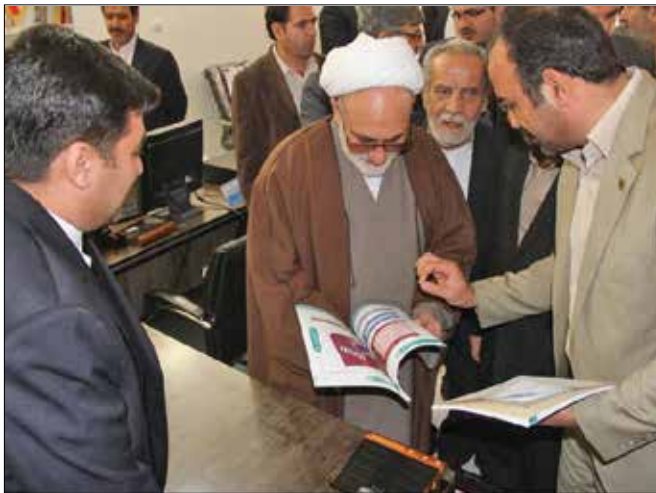
بر همین اساس و به استناد اصول متعدد سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، مدیریت شهری قم، ضمن بررسی ظرفیت‌ها و خدمات قابل واگذاری به بخش خصوصی، اقداماتی را نیز به شرح ذیل در این زمینه انجام داده است:

- بررسی و شناسایی وظایف، امور و فعالیت‌های قابل واگذاری به بخش خصوصی
- واگذاری رفت‌و‌رو شهری و جمع‌آوری پسماندها به بخش خصوصی
- واگذاری ایجاد و نگهداری فضای سبز به بخش خصوصی
- واگذاری توزیع قبوض نوسازی به بخش خصوصی
- واگذاری وصول عوارض و وسایط نقلیه به دفاتر خدمات الکترونیک بخش خصوصی
- واگذاری ارائه بخشی از خدمات تاکسی‌رانی به دفاتر خدمات الکترونیک بخش خصوصی
- بهره‌گیری از ظرفیت شرکت‌های خصوصی در اجرا و بهره‌برداری پروژه‌های عمرانی شهری، همچون: پروژه شهید کاظمی، مجتمع‌های تجاری، ساخت کارخانه تمام‌خودکار آسفالت، ساخت کارخانه پیشرفته جداول بتنی و ...

تشکیل ستاد عالی سرمایه گذاری و تأمین منابع

اجرای طرح ممیزی املاک

رویکردهای آتی

آنچه از نظر گذشت، رویکردها و فعالیتهایی بود که مدیریت شهری قم در سه سال اخیر به آن‌ها پرداخته و به عنوان اولویت سرلوحه کار مدیران و کارکنان شهرداری قم قرار گرفته است.

قطعاً رویکردهایی نیز وجود دارد که به دلایل مختلف همچون کمبود اعتبارات، نامناسب بودن شرایط زمانی و مکانی و ... امکان ظهور و بروز نیافته است، اما قطعاً در برنامه‌های آتی مدیریت شهری علاوه بر رویکردهای فعلی، در نظر گرفته خواهد شد. رویکردها و برنامه‌هایی همچون:

- ارتقای کرامت بانوان
- بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت‌های حوزه علمیه قم در راستای اهداف مدیریت شهری
- بهسازی آرامستان‌های سطح شهر و تبدیل آن‌ها به فرصتی برای توسعه شهر
- بسترسازی حضور خیرین در برنامه‌ها و پروژه‌های مدیریت شهری

منابع

- راهنمای روش‌های مدیریت پارک حاشیه‌ای در معابر شهری (دفتر حمل‌ونقل و دبیرخانه شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور)
- «قم، شهر موجود، شهر مطلوب»، مجموعه مقالات پژوهشی طراحی الگوهای معماری اسلامی - ایرانی (انتشارات جهاد دانشگاهی واحد استان قم)
- پایگاه اطلاع‌رسانی شرکت بهره‌برداری راه آهن شهری تهران و حومه
- پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز موضوع‌شناسی احکام فقهی
- کتاب‌های سال شهرداری قم
- آمار و اطلاعات جمع‌آوری شده از بخش‌های مختلف شهرداری قم